

Nieuwe regels voor lichtafscherming: dit jaar de bedrijven aanpassen

Het wordt donkerder op 1 januari

Gert-Jan Brueren bij het Improvement Center in Bleiswijk: "Volledig ongeschermd kassen moeten we terugdringen. In het controleregime moet dat het doel zijn."

Gemeten in zowel areaal als in geïnstalleerd vermogen neemt het gebruik van groeilicht toe. Voor een teler is de techniek een kans die vooruitgang betekent. De omgeving daarentegen kan het als hinderlijk ervaren. Daar schuilt een bedreiging in; boze burgers bijvoorbeeld kunnen de ontwikkeling van nieuwe glastuinbouwgebieden vertragen of onmogelijk maken. Nieuwe regels voor het afschermen van groeilicht moeten dat voorkomen. Die gaan waarschijnlijk gelden vanaf 1 januari 2009. De nieuwe regels dwingen sommige ondernemers tot investeringen in nieuwe schermen en vragen een intensiever gebruik van de schermdoeken. Er zijn ook nog uitzonderingsmogelijkheden.

TEKST: JOS BEZEMER

BEELD: ERIC VAN HOUTEN

De regels voor lichtafscherming van nu zijn vrij eenvoudig. Tussen zonsondergang en zonsopkomst moet de lichtuitstoot aan de gevels voor 95% zijn gereduceerd, de lampen mogen van buiten niet te zien zijn. Van 20.00 tot 24.00 uur, in de periode 1 september tot en met 30 april, moet ook het kasdek zijn afgeschermd.

lichtuitstoot —

De sector op slot

Deze regels blijken niet voldoende te zijn. Omwonenden en organisaties als Natuur & Milieu vroegen en vragen steeds meer aandacht voor de lichtemissie van kassen en de gezondheidsklachten die dit bij omwonenden veroorzaakt. Het vraagstuk van de lichtuitstoot raakt bovendien

verweven in discussies over nieuwe glastuinbouwgebieden. Dat kan de vernieuwing van de hele glastuinbouwsector in gevaar brengen. Want geen nieuwe gebieden betekent: geen nieuwe ruimte voor de groeiers in bestaande gebieden, geen vernieuwing in 'oude' gebieden, een sector die op slot komt te zitten.

De nieuwe lichtregels moeten dat voorkomen. Zij gaan zeer waarschijnlijk in op 1 januari 2009. Het initiatief ertoe dateert van oktober 2004. Toen werd in Glami-verband afgesproken dat in de toekomst 95% lichtafscherming moest zijn gerealiseerd. En onderzoek moest uitwijzen of dit bedrijfseconomisch en teelttechnisch haalbaar zou zijn. Dat laatste was niet het geval. PPO toonde aan dat volledig afschermen met een 95%-scherm teelttechnisch niet mogelijk is; er is meer luchtuitwisseling nodig om een surplus aan warmte af te voeren. Vooral bij rozen luistert dit nauwkeurig. Verder bleek dat bij een kier groter dan 20% per meter kapbreedte niet méér warmteuitwisseling plaatsvindt. Bij een kapbreedte van 4 meter komt dat neer op een kier van 80 centimeter.

— nieuwe lichtregels

— méér warmte-uitwisseling

De nieuwe regels

Namens LTO Glaskracht is Gert-Jan Brueren betrokken bij het overleg. Hij zet de nieuwe regels op een rijtje. "Allereerst komt er een installatieplicht. Vanaf 1 januari 2009 moet elke gebruiker van groeilicht een scherm – of meerdere schermen – geïnstalleerd hebben dat 95% van het licht binnenhoudt. Dat geldt voor zowel bestaande gebruikers als voor degenen die na die datum beginnen met belichten. Bestaande gebruikers krijgen echter een jaar extra de tijd om hun kassen aan te passen. Dit om voldoende tijd te hebben om op de nieuwe regels in te spelen."

Naast de installatieplicht zijn de regels voor het lichtgebruik aangescherpt.

— installatieplicht

1. De donkerperiode is de periode waarin het scherm volledig moet zijn gesloten en minimaal 95% van het licht wordt afgeschermd. Deze donkerperiode was vier uur, dit wordt zes uur.
2. De donkerperiode geldt A: tussen 1 november en 1 april van 18.00 tot 24.00 uur.
3. De donkerperiode geldt B: in april en tussen 1 september en 1 november van 20.00 tot 02.00 uur.

Hugo Plaisier: 'Oppassen voor haastwerk'

"In 2008 worden veel nieuwe kassen neergezet en bedrijven moeten zich aanpassen aan de nieuwe schermregels. Dat zet veel druk op de aan de regelgeving onderhevige bedrijven, vooral op de capaciteit van de installatiebedrijven. En daarmee op het te behalen resultaat." Dat zegt Hugo Plaisier van schermfabrikant Ludvig Svensson.

Plaisier signaleert ook dat veel ondernemers nu meteen kiezen voor een 98%-afscherming. "De geleverde doeken schermen zelfs voor 99,5% af. Deze ondernemers gebruiken in zekere zin speelruimte: omdat tot 2014 een doek met 95%-afscherming de norm is, kunnen zij tot die tijd een kier van 4% aanhouden. Hun ervaring is dat de temperatuur daarmee goed te hanteren is."

Als die temperatuur problemen geeft, zien kwekers nog wel mogelijkheden, aldus Hugo. "Zoals ventileren boven het scherm als het weer en de installatietechniek dit toelaten. Of in de donkerperiode een hogere temperatuur accepteren en daarna de temperatuur snel omlaag brengen."

- Na 24.00 (A) respectievelijk 02.00 uur (B) is een kier van maximaal 25% toegestaan om overtollige warmte af te voeren. Dit komt tegemoet aan de teelttechnische eis waar PPO al op wees.
- In 2014 wordt de lat opnieuw hoger gelegd; dan gaat het om 98% lichtreductie.

Enkele uitzonderingen

Een bestaande praktijk in één keer vervangen door een totaal nieuwe is onmogelijk. Daarom zijn er uitzonderingen op de regels.

Zo heeft een aantal ondernemers in 2007 geïnvesteerd in een scherm met 85%-lichtreductie, in het kader van de MIA-aftrek. Zij mogen tot 2013 verder werken, mits zij hun schermen de héle periode van zonsopkomst tot zonsopkomst sluiten.

Ook voor oudere kassen (bijvoorbeeld lager dan 3,5 meter poothoogte) geldt een

uitzondering. Hun eigenaren zijn tot 1 januari 2018 vrijgesteld van de installatieplicht, maar mogen in de donkerperiode de lampen simpelweg niet gebruiken. En ook bedrijven met meer dan 15.000 lux per vierkante meter (20 W/m² geïnstalleerd vermogen) hebben een aparte positie. Deze bedrijven moeten al per 1 januari 2009 aan de strengere 98%-norm voldoen.

Maatwerk mogelijk

Stel u wilt over twee jaar uw bedrijf beëindigen, of een projectontwikkelaar laat een begerig oog op uw land vallen, of de gemeente heeft besloten dat u in de toekomst moet wijken voor woningbouw. Wat dan? "In zulke gevallen is maatwerk mogelijk," zegt Brueren. "Verzoek de gemeente bijvoorbeeld om in aanmerking te komen voor uitstel via een nadere eis. De gemeenten mogen afwijken van de

algemene normen. Zij kunnen een bedrijf in een aparte situatie op een speciale manier behandelen. Dit om bijvoorbeeld onnodige, dure investeringen voor een zeer korte tijd te voorkomen."

Voor sommige ondernemers kan het overigens moeilijk worden, zegt hij. "Er is geen regeling denkbaar die voor elke ondernemer haalbaar is en die tegelijk de goedkeuring van alle Glami-partijen zou krijgen. Zo fijnmazig kon het helaas niet worden geregeld."

Het doel, legt hij uit, is geweest om belichting mogelijk te houden, dan wel te maken. "Het alternatief zou zijn: de lampen voortaan uit of veranderen van gewas, en minder draagvlak of zelfs geen ruimte voor nieuwe glastuinbouwbedrijven. Daar zouden veel ondernemers – en de sector als geheel – niet bij gebaat zijn."

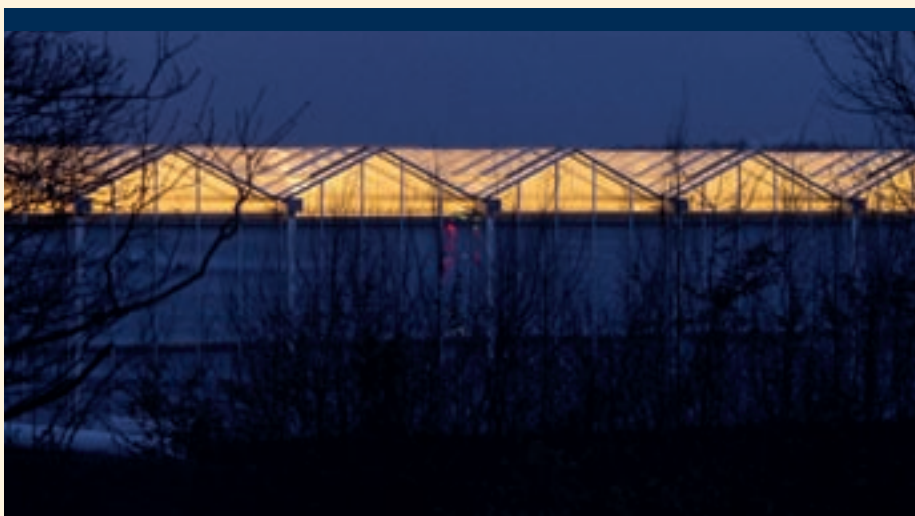
Praktisch controleregime

LTO Glaskracht bepleit een praktisch controleregime. Het gaat er niet om dat controleurs tot op het laatste procent of centimeter de lichtuitstoot of de kier in het dek nameten (is die 24, 25 of 26 centimeter?) "Het gaat er om excessen aan te pakken en voortaan onmogelijk te maken. Volledig ongeschermd kassen moeten we terugdringen; in de handhaving moet dat de nadruk krijgen."

Brueren denkt dat de meeste ondernemers erin slagen hun bedrijf op tijd aan te passen. "We zien trouwens dat veel telers nu al kiezen voor de 98%-norm. Sommige laten daartoe een dubbel scherm installeren; de lichtemissie blijft dan binnen de toekomstige reductienorm, terwijl deze constructie voldoende ventilatie en gewaskoeling mogelijk maakt."

Waarschijnlijk gelden vanaf 1 januari 2009 nieuwe regels voor de afscherming van groei-licht. Deze moeten de maatschappelijke weerstand tegen de lichtuitstoot doen afnemen. Bestaande gebruikers hebben nog tot 1 januari 2010 de tijd om hun kassen aan te passen. Er zijn enkele uitzonderingen op de algemene regels en knelgevallen kunnen bij hun gemeente een 'uitzonderingspositie op maat' aanvragen.

SAMENVATTING

Tussen zonsopkomst en zonsopkomst moet de lichtuitstoot aan de gevels nu voor 95% zijn gereduceerd, de lampen mogen van buiten niet te zien zijn.

— aparte situatie

— minder draagvlak

— excessen aanpakken

— binnen reductienorm

85% lichtreductie